Povzetki

Sledenje konfliktom skozi kanale: arheološka perspektiva upravljanja voda v Cerdanyi in Sierra Nevadi

ANNA MARIA STAGNO, YLENIA PACIOTTI, GIULIA BIZZARRI, JOSÉ MARIA MARTÍN CIVANTOS IN JOSÉ ABELLÁN SANTISTEBAN

Upravljanje vodnih virov je skozi zgodovino bistveno oblikovalo družbeno konstrukcijo prostora tako v materialnem kot tudi zaknodajnem smislu, zaradi česar sta Cerdanya in Sierra Nevada posebej reprezentativni študiji namakalnih družb. Delitev vode prek materialnih struktur, praks in družbenih dejanj se kaže kot ključen dejavnik zagotavljanja kontinuitete kljub zgodovinskim sporom glede pristojnosti. Študija ob ponovnem premisleku koncepta skupnih virov poudarja pozitivno vlogo konflikta kot mehanizma regulacije dostopa ter analizira prispevek materialnih objektov k vztrajnosti in transformaciji rabe virov. Kanali niso zgolj pasivna infrastruktura, temveč aktivni posredniki distribucije vode, mobilizacije družbenih odnosov in kolektivnega vzdrževanja. Prispevek obravnava, kako sta vzdrževanje in uporaba vodnih sistemov oblikovala družbeno dinamiko namakalnih skupnosti ter kako se ti procesi odražajo v pogajalskih mehanizmih, dokumentiranih v sporih glede dostopnih pravic. Na podlagi študij primerov iz Barranco de la Poqueira (Sierra Nevada) in Ribeira d'Eyne (Cerdanya), ki jih je izvedel Laboratorij za okoljsko arheologijo in zgodovino, avtorji analizirajo povezave med materialno infrastrukturo, skupno rabo virov in organizacijo skupnosti ter poudarjajo, da trajnost temelji na prepletu konflikta, solidarnosti in kolektivne skrbi za infrastrukturo.

Mots clés : podeželska arheologija, zgodovina okolja, topografski pristop, dostopne pravice, vodni sistemi, skupnostne strukture
IJEMS 18 (3): 327–346

Sveti vodnjaki: poganski ostanki in krščansko bogoslužje

ALESSANDRA PANICCO

Prispevek obravnava razmerje med poganskim kultom vode in krščansko arhitekturo v Italiji, s posebnim poudarkom na ohranjanju svetih krajev, kot so obredni vodnjaki, ki so bili v srednjem veku vključeni v cerkvene objekte ali so predstavljali izhodišče za gradnjo novih sakralnih stavb. V poganskih tradicijah so bili naravni elementi nosilci svetega pomena, ki je bil pozneje reinterpretiran in prilagojen krščanski simboliki. Arhivski viri potrjujejo obstoj starodavnih obredov globoko v srednjem veku ter prizadevanja Cerkve

za omejevanje poganskih praks. Sčasoma so se verovanja preoblikovala: vodnjaki, nekoč posvečeni poganskim božanstvom, so bili pogosto na novo posvečeni krščanskim svetnikom. V nekaterih primerih so bile strukture preoblikovane ali simbolno reinterpretirane, pri čemer so ohranile svoj duhovni pomen. Prispevek na podlagi zgodovinskih virov, arhitekturnih analiz in liturgičnih praks izpostavlja kontinuiteto svetih vodnih krajev ter osrednjo vlogo vode kot univerzalnega duhovnega elementa.

Mots clés : sveti vodnjaki, poganstvo, krščanska arhitektura, sakralna dediščina
IJEMS 18 (3): 347–366

Od odprtih dvorišč do zaprtih svetišč: metodološki pristop k vrednotenju prostorov za obredno umivanje v verskih kompleksih Marakeša

KHAOULA ADMOU, HAJAR MOUSSANIF IN MOUNSIF IBNOUSSINA

Študija analizira arhitekturni in funkcionalni razvoj prostorov za obredno umivanje v zgodovinskih mošejah Marakeša od 12. stoletja do danes. S poudarkom na obdobjih Almoravidov in Saadijcev preučuje prehod iz odprtih skupnostnih vodnih ureditev v zaprte, tehnološko nadgrajene prostore. Primerjalna analiza zasnove in funkcije teh prostorov razkriva preplet teoloških načel in arhitekturnih prilagoditev. Raziskava temelji na podrobnem terenskem zajemu podatkov, vključno s fotografijo in 3D-skeniranjem, na podlagi katerih so bili izdelani visokoločljivostni prostorski modeli. Analiza omogoča oceno ohranjenosti, prostorske integracije v zasnovo mošej ter usklajenosti med zgodovinsko avtentičnostjo in sodobnimi funkcionalnimi zahtevami. Ugotovitve prispevajo k oblikovanju prioritet varovanja in strategij obnove ter k izboljšanju upravljanja vodne dediščine v okviru islamske arhitekture.

Mots clés : 3D-skeniranje, arhitekturno varstvo, islamska arhitektura, obredno umivanje, kulturna dediščina
IJEMS 18 (3): 367–385

Upravljanje voda in zaščita prostora: rimski umetni odtočni sistemi jezer

LAURA PALMIERI DEL BEATO, CARLA BARTOLOMUCCI IN SIMONETTA CIRANNA

Prispevek primerja rimska hidravlična dela za uravnavanje vodostaja jezer v osrednji Italiji brez naravnega odtoka. Jezeri Albano in Nemi ter nekdanje jezero Fucino izkazujejo skupno značilnost – umetne odtočne kanale, izkopane

v obliki večkilometrskih podzemnih predorov. Njihov primarni namen je bil nadzor vodostaja in zaščita okoliških območij pred poplavami. S kombinacijo analize literature in terenskega opazovanja avtorice identificirajo konstrukcijske faze ter podobnosti in razlike med primeri ter opozarjajo na njihov arhitekturni, zgodovinski in krajinski pomen.

Mots clés : rimski hidravlični sistemi, jezero Nemi, jezero Albano, jezero Fucino, gradbene tehnike
IJEMS 18 (3): 387–402

Dediščina v nevarnosti: dokumentiranje in valorizacija ledenic v gorskih območjih

MANUELA MATTONE, SILVIA RESCIC, GIULIA FORMATO IN FABIO FRATINI

Shranjevanje in distribucija vode v obliki ledu sta skozi zgodovino predstavljala tehnični in organizacijski izziv. Ledenice so bile od antike dalje razširjen sistem za ohranjanje ledu, zlasti v sredozemskem prostoru, kjer so razvili kompleksne mreže zbiranja in skladiščenja snega ter umetne bazene za proizvodnjo ledu. Danes je večina ledenic zapuščenih ali v slabem stanju. Prispevek opozarja na njihovo dediščinsko vrednost ter poudarja pomen sistematične dokumentacije in trajnostnih strategij ohranjanja.

Mots clés : ledenice, industrijska dediščina, varstvo kulturne dediščine
IJEMS 18 (3): 403–420

Zgodovinski razvoj upravljanja voda v Liguriji: od agrarne krajine do obalnih vrtov

PATRIZIA BURLANDO

Ligurija kljub omejenim vodnim virom izkazuje izjemno tradicijo trajnostnega upravljanja vode. Terasiranje pobočij, gradnja kanalov in cistern ter preplet javnega in zasebnega upravljanja so omogočili preoblikovanje sušne krajine v produktiven prostor. Zgodovinske prakse predstavljajo pomembno izhodišče za sodobne trajnostne pristope.

Mots clés : krajinska arhitektura, Sredozemlje, terasiranje, zgodovinska krajina
IJEMS 18 (3): 421–442

Palermo – zgodovinsko središče med vodo in zelenjem: mogoča prihodnost?

CARMEN GENOVESE

Prenova zgodovinskega središča Palerma ter soočanje s podnebnimi spremembami in sušnimi obdobji poudarjata nujnost celostnega upravljanja vodnih virov in zelenih površin. Prispevek zagovarja oblikovanje skupnih, trajnostno naravnanih politik, utemeljenih na dialogu z zgodovinskim kontekstom mesta, ki bodo prispevale k varovanju dediščine in izboljšanju kakovosti bivanja.

Mots clés : Palermo, vodni viri, zgodovinski vrtovi, trajnostno upravljanje
IJEMS 18 (3): 443–451

Metodologija Scan-to-GIS za večnivojsko predstavitev vodnih krajin

SILVIA LA PLACA IN SANDRO PARRINELLO

Prispevek predstavlja metodološki okvir za digitalno reprezentacijo amfibijskih krajin v Padski nižini. Postopni proces od integriranega zajema podatkov do 3D-GIS okolja omogoča povezovanje geometrijskih modelov z bazami podatkov ter podpira analizo, upravljanje in varovanje hidravlične dediščine.

Mots clés : amfibijske krajine, vodni kanali, hidravlična dediščina, 3D-GIS
IJEMS 18 (3): 453–478

Gualchiere di Remole v Bagno a Ripoli (Firence)

GIOVANNI PANCANI, MATTEO BIGONGIARI, LORENZO MATTEOLI IN LUCA CHIAVACCI

Kompleks Gualchiere di Remole predstavlja redek ohranjen primer pozno srednjeveškega industrijskega mlina za obdelavo volne (1327). Kljub izjemni zgodovinski vrednosti je objekt v napredovali fazi propadanja. Raziskave, ki vključujejo 3D-lasersko skeniranje (2009) in fotogrametrične posnetke z droni (2024), omogočajo primerjalno analizo degradacijskih procesov. Integracija digitalnih metod se izkazuje kot učinkovit in prenosljiv model za dokumentiranje in ohranjanje industrijske dediščine.

Mots clés : konserviranje, industrijska dediščina, 3D-izmera, fotogrametrija, Gualchiere di Remole
IJEMS 18 (3): 479–493